

Time: One Hour

Max. Marks: 50

instruction

- solve any 25 questions from Q.1 to Q.30
- solve any 25 questions from Q.31 to Q.60

- 1 शुन्यातून स्वराज्य निर्माण करण्याचे अलौकिक कार्य यांनी करून दाखवले.
(A) राणी लक्ष्मीबाई (B) अकबर (C) छ. शिवाजी महाराज (D) मुगल
- 2 खालील ओळी कोणत्या संताचे आहे.
"निश्चयाचा महामेरू | बहुत जनासी आधारू ||
अखंड स्थितीचा निर्धारू | श्रीमंत योगी ||"
(A) संत एकनाथ (B) संत रामदास (C) संत नामदेव (D) संत गोरोबा
- 3 राज्य कारभार सुरळीत चालावा म्हणून छ. शिवाजी महाराजांनी..... मंडळाची निर्मिती केली.
(A) मंत्रीमंडळ (B) सेनापती (C) सधिव (D) अष्ट प्रधान
- 4 यादव काळापासून चालत आलेली वतनदारी पद्धत कोणत्या राजवटीमध्ये थांबवण्यात आली.
(A) शिवकाळ (B) पेशवेकाळ (C) बहामनीकाळ (D) आंगलकाळ
- 5 गिरीदुर्ग, स्थलदुर्ग, जलदुर्ग हे कशाचे प्रकार आहेत.
(A) मंदिर (B) किल्ले (C) जहाज (D) आरमार
- 6 छ. शिवाजी महाराजांच्या राजवटीत हेर खात्याचे प्रमुख कोण होते.
(A) सुमंत (B) कारखानीस (C) पोतनीस (D) बहिर्जी नाईक
- 7 आधारे समाजाचा विकास होतो आणि समाजाच्या आधारानेश्रीमंत बनते.
(A) लोकधारा - लोकजागर (B) संस्कृती - संस्कृती (C) जागरण - गोंधळ (D) आचार - विचार
- 8आणियांचे नाते परस्पर पोषक, परस्पर संवर्धक आणि परावलंबी अशा प्रकारचे असते.
(A) संस्कृती - समाज (B) सत्व - सामर्थ्य (C) लोक - विचार (D) जन - मत
- 9 संस्कृतीशिवाय समाजाला प्राप्त होत नाही.
(A) पोषण (B) समाजपण (C) विचार (D) जीवन
- 10 ही संस्कृतीच्या समृद्धीची नि जिवंतपणाची प्रमुख लक्षणे मानली पाहिजे.
(A) नैतिकता (B) जबाबदारी (C) लवघिकता (D) सामर्थ्य
- 11 संस्कृतीच्या आगमनापूर्वी येथील मुळच्या लोकांची एक प्रगत नि संपन्न संस्कृती या देशात नांदत होती.
(A) वैदिक (B) आर्य (C) पुराण (D) ऐतिहासिक
- 12 कोणत्या दोन संस्कृतीच्या समन्वयातून 'भारतीय संस्कृती' ओळखली जाते.
(A) आर्य - वैदिक (B) सिंधू - हडप्पा (C) तिबेटियन - आसामी (D) पंडिती - पेशवाई
- 13 आणिव्यवस्थेमुळे बहुराष्ट्रीय कंपन्या आणि उद्योग धंद्याचे आर्थिक आक्रमण भारतात होत आहे.
(A) जागतिकीकरण - मुक्तार्थ (B) संस्कृती - विचार (C) देवाण - घेवाण (D) पैसा - व्यापार
- 14 सामान्य माणसाने स्वीकारलेली आणि आचरणात आणलेली जी संस्कृती असते ती..... होय.
(A) लोकविचार (B) लोकधारा (C) लोकसंस्कृती (D) लोकआचार
- 15 'मी वनवासी' हे आत्मकथन कोणाचे आहे.
(A) दया पवार (B) किशोर काळे (C) सिंधुताई सपकाळ (D) लक्ष्मण माने
- 16 "माझ्या जीवनातील दुसरी लढाईही मी जिंकली आणि हजारो दिन, दुःखी वनवासीची मी आई झाले". हे वाक्य पुढील पैकी कोणाचे आहे.
(A) संजीवनी तडेगावकर (B) सिंधुताई सपकाळ (C) कल्पना दुधाल (D) भारती खेडकर
- 17 मेळघाट, विखलदरा हा कोणता भू-भाग म्हणून ओळखला जातो.
(A) आदिवासी (B) ग्रामीण (C) शहरी (D) पठार
- 18 सिंधुताई सपकाळ यांच्या मुलीचे नाव काय आहे?
(A) जानकी (B) ममता (C) समता (D) ज्योती
- 19 आजच्या या चुकीच्या धोरणामुळे धन वेगळं झालं आणिमन दुभागून गेलं.

Examination October 2020

- (A) वनवासीचं (B) लोकाचं (C) जनतेचं (D) समूहाचं
- 20 'लोकराजे' असे प्रा. लक्ष्मण ढोबळे कोणास संबोधतात.
- (A) यशवंतराव चव्हाण (B) शरद पवार (C) वसंतराव नाईक (D) सुशीलकुमार शिंदे
- 21 बांगलादेशात बचतगटाची स्थापना कोणी केली.
- (A) सलमान रेडडी (B) जब्बार पटेल (C) युनुस खान (D) युनुस मोहम्मद
- 22 यशवंतराव चव्हाण साहेबांपासून ते वसंतदादा पाटीलापर्यंत गौरवशाली परंपरेला मजबूत करण्याचे काम हे आजही करत आहे.
- (A) शरद पवार (B) बाबासाहेब भोसले (C) शंकरराव चव्हाण (D) ए.आर. अंतुले
- 23 'वही' ही कथा कोणत्या कथासंग्रहातील आहे.
- (A) गावाकडची माती (B) कोळपणी (C) वसंत (D) अक्षर
- 24 'वही' ही कथा कोणत्या समाज जीवनाचे दर्शन घडविते.
- (A) नागरी जीवन (B) ग्रामीण जीवन (C) शहरी जीवन (D) वनवासी जीवन
- 25 दामाजी, बायजा, राम, शाम, किर्ती हे पात्रे कोणत्या कथेतील आहेत.
- (A) वही (B) बिरसा (C) काहूर (D) गायरान
- 26 "सर आसु न्हायीतर कलेक्टर आसु माज्या आंगाला हात लावल्यालं मला न्हायी चालायचं" वरील वाक्य कोण कोणास म्हणाला.
- (A) दामाजी - कीर्तीस (B) शाम - आईस (C) राम - दामाजीस (D) किर्ती - आईस
- 27 'वही' या कथेची बोलीभाषा कोणत्या प्रदेशाची आहे.
- (A) खानदेशी (B) अहिरणी (C) मराठवाडी (D) विदर्भ
- 28 'निष्कर्ष' ही कविता काय शिकविते.
- (A) संध्याकाळ (B) अंधार (C) निःशब्द (D) जीवनातील विसंगती
- 29 पुढील पैकी कोणता काव्यसंग्रह डॉ. सुहासिनी इल्लेकर यांचा आहे.
- (A) अक्षर गाथा (B) परतीचे ऋतु (C) अंधार गुहा (D) सिंहासन
- 30 महाराष्ट्र साहित्य परिषदेतर्फे हा पुरस्कार त्यांच्या नावाने दिला जातो.
- (A) कल्पना पेंडसे (B) भारती खेडकर (C) सुहासिनी इल्लेकर (D) विभावरी शिरूरकर
- 31 खालील ओळी कोणत्या कवितेतील आहे.
- "संध्याकाळ उलटून गेली
तरीही न परतलेल्या आईची
दारात बसून एकटक वाट पाहणाऱ्या....."
- (A) निष्कर्ष (B) आकाशाएवढा (C) अरुंद दारातून बाहेर पडतांना (D) कुणबी माझा
- 32 'आकाशाएवढा' या कवितेतुन संगणकीय परिभाषेच्या माध्यमाने कोणाचे महानत्व सांगितले आहे.
- (A) मुक्तेश्वर (B) रामदास (C) एकनाथ (D) तुकोबाराय
- 33 "आध्यात्माच्या प्लास्टिक कोटेड
लेमिनेटेड निर्लेप आवरणात
मंबाजी सारख्या" या ओळी कोणत्या कवितेतील आहेत.
- (A) आकाशाएवढा (B) निष्कर्ष (C) कुणबी माझा (D) साऱ्या घरालाच लागली वाळवी
- 34 तुकोबारायांचे रचित गीत प्रकार कोणता.
- (A) ओवी (B) गाणी (C) अभंग (D) भजन
- 35 'साऱ्या घरालाच लागली वाळवी' या कवितेचे कवी कोण.
- (A) प्रदिप पाटील (B) यशवंत मनोहर (C) कुसुमाग्रज (D) ना. धो. महानोर
- 36 "स्वतःच्या पोरावर नसावा हक्क तसा
आपल्याच मालाचा
भाव ठरवता येत नाही त्याला
तो करू शकत नाही संप"
या ओळी कोणत्या कवितेतील आहेत.
- (A) आकाशाएवढा (B) निष्कर्ष (C) कुणबी माझा (D) साऱ्या घरालाच लागली वाळवी
- 37 'कुणबी माझा' ही कविता अनिल गव्हाणे यांच्या कोणत्या काव्यसंग्रहातून घेतली आहे.
- (A) बळीराजा (B) आत्मसंवाद (C) अंतरीचा भेद (D) अक्षर

38 खालील ओळी कोणत्या कवितेतील आहेत.

"कष्टाचे ते जीवन असते
कधी रुसायची चुल
वेळेवरती भाकर नाही
असे व्हायचे हाल"

- (A)बळीराजा (B)बिरसा (C)कुणबी माझा (D)मनोरमा
39 आदिवासीच्या स्वातंत्र्यासाठी यांनी विद्रोह करून माणसांचा मुक्तीलढा उभारला.
(A)सिंधुताई सपकाळ (B)बिरसा मुंडा (C)अंजली दमानिया (D)मेधा पाटकर

40 "तू पेटवलास
जंगलात गुलाम झालेल्या
माणसांचा महासंग्राम "
या ओळी कोणत्या कवितेतील आहेत.

- (A)कुणबी माझा (B)बिरसा (C)प्रतिभा (D)गितार
41 डॉ. संजीवनी तडेगावकर यांचे पुढील पैकी काव्यसंग्रह कोणते आहेत.
(A)फुटवे - अरुंद दारातून बाहेर (B)वर्षा - रूपसी (C)स्वप्नरंजन - ओढ (D)मुक्ता - गुलमोहर
पडतांना

42 'स्त्रियांनी सामाजिक बंधने झुगारून मोकळा श्वास घ्यावा व आत्मनिर्भर व्हावे' असे कोणती कविता सांगते.

- (A)गुलमोहर (B)स्वप्नरंजन (C)मुक्ता (D)अरुंद दारातून बाहेर पडतांना

43 भाषेचा शास्त्रीय स्वरूपाचा उपयोग म्हणजे होय.

- (A)संगती (B)सातव्य (C)परिभाषा (D)सधनता
44 एक शब्द व त्याचा एकच अर्थ हे तत्व निर्मितीत सांभाळले गेले पाहिजे.
(A)परिभाषा (B)स्पष्टार्थता (C)एकरूपता (D)यापैकी नाही

45 भारतीय स्वातंत्र्यानंतर आपण राजकीय दृष्ट्या शासन प्रणाली स्वीकारली आहे.

- (A)जनमत (B)लोकशाही (C)भांडवलशाही (D)हुकुमशाही
46 'ऑल इंडिया रेडीओ' म्हणजे होय.
(A)दूरदर्शन (B)ध्वनीदर्शन (C)आकाशवाणी (D)विविध भारती

47 महाराष्ट्र राज्याच्या स्थापनेनंतर ही शासनव्यवहाराची भाषा बनली.

- (A)इंग्रजी (B)हिंदी (C)देवनागरी (D)मराठी
48 'महाराष्ट्र राजभाषा अधिनियम कायदा' केव्हा संमत झाला.
(A)१९७२ (B)१९९० (C)१९५२ (D)१९६४

49 भारतात इंडियन ब्रॉडकास्टिंग कंपनीची स्थापना मध्ये झाली.

- (A)१९३६ (B)१९२६ (C)१९५० (D)१९६२
50 आकाशवाणी केंद्राचे ब्रीद वाक्य कोणते आहे.
(A)मनोरंजनातून, लोकरंजनाकडे. (B)जिथे नाही कोणी, तिथे आकाशवाणी. (C)सद रक्षणाय, खल निग्रहणाय (D)बहुजन हिताय, बहुजन सुखाय.

51 १९६७ साली आकाशवाणीची ही विज्ञापन सेवा सुरु झाली.

- (A)प्रसारभारती (B)वार्तापत्र (C)वृत्त मालिका (D)विविध भारती
52 आकाशवाणीवरील बातमीपत्र हे साधारणतः मिनिटांचे असते.
(A)२० ते २५ (B)१५ ते २० (C)५ ते १५ (D)10 ते १५

53 आकाशवाणी हे प्रसार माध्यम वर आधारलेले आहे.

- (A)प्रचार (B)प्रसार (C)लेखन (D)ध्वनी
54 लेखक ज्या साहित्यिक संस्कृती परंपरेत लेखन करतो त्याचा त्याच्या साहित्यकृतीवर होत असतो.
(A)परिणाम (B)विचार (C)आचार (D)आशय

55 कोणत्याही पुस्तकाचे 'अंतरंग' स्पष्ट करणारी ही प्रत्येक पुस्तकात असते.

- (A)चित्रवाचन (B)विचारधारा (C)लेखनकला (D)अनुक्रमणिका

56 साहित्यकृतीचा निर्माता, कर्ताधर्ता हा सर्वार्थाने असतो.

Examination October 2020

- (A)लेखक (B)प्रचारक (C)प्रकाशक (D)वितरक
57 लेखक हा कलाकृतीची निर्मिती साठीच करित असतो.
- (A)प्रकाशक (B)वाचक (C)श्रोते (D)पैसा
58 कविता हा वाङ्मय प्रकार शी संबंधित आहे.
- (A)लेखक (B)वाचक (C)रसिक (D)भावना
59 हा शेतीसाठीचा अविभाज्य असा घटक आहे.
- (A)बैल (B)चारा (C)फवारणी (D)पाणी
60 ज्या ठिकाणी ओढे अथवा नद्या नाहीत, मात्र पाणी शेतातून बरेचशे नेहमी वाहून जाते त्या ठिकाणी तयार करतात.
- (A)बंधारे (B)शेततळे (C)कालवा (D)चर